Miljøstiftelsen Bellona
Vulkan 11, 0178 Oslo

Oslo, 19.11.2020

Til: Politimesteren i Finnmark, Ellen Katrine Hætta

Miljøstiftelsen Bellona ber om etterforskning av brudd på arbeidsmiljøloven og smittevernloven i henhold til vedlagte beskrivelse om forholdene

Miljøstiftelsen Bellona ber om etterforskning av brudd på arbeidsmiljøloven og smittevernloven på Equinors anlegg på Melkøya, Hammerfest LNG, for spredning av tarmbakterier til arbeidsmiljø og omgivelser, og mangel på tiltak for å stoppe dette, samt redusere skadevirkningene. Bellona presiserer at det er alvorlige forhold som fortsatt finner sted. Etter Bellonas vurdering bør det vurderes pålegg om stans av anlegget inntil ulovlighetene er opphørt.

Bellona har fått tilgang til vedlagte rapport fra 5. februar 2019, utarbeidet av Aquateam Cowi AS. Rapporten er å anse som bevis for de alvorlige og smittefarlige forholdene som er oppstått som følge av anleggsledelsens ulovligheter. Bellona har fått tilgang til rapporten som viser hvordan ansatte ved Hammerfest LNG over flere år har vært utsatt for helsefarlig forurensing av tarmbakterier. Som grunnlag for Bellonas anmodning om etterforskning har vi også foretatt egne undersøkelser som vi vil redegjøre for.

Bellona har fått rapporten i forbindelse med vår granskning av brannen den 28 september i år, men den har ingen direkte relevans til brannårsak utover å bekrefte en alvorlig ukultur hos ledelsen ved anlegget. Vi ber derfor om at denne saken om spredning av tarmbakterier i arbeidsmiljøet og ytre omgivelser, opprettes som en egen sak med rapporten som bevismateriale.

Rapporten er kjent for ledelsen ved anlegget siden februar 2019. Rapportens første anbefalingspunkt i kapittel *4. Anbefaling til forbedring* sier at: «Det er ekstremt viktig at tiltak for å forhindre kontinuerlig kontaminering igangsettes.» (Bellonas understrekning)

Bellona har undersøkt sakens fakta og Equinors oppfølging. Informasjonen vi har mottatt viser at Equinor-ledelsen valgte å ikke gjøre noe med problemet. Snart to år etter de ble gjort kjent med anbefalingene er ingenting skjedd. Ledelsen ved anlegget har ikke informert vernetjeneste, Petroleumstilsynet, kommunelegen eller forurensningsmyndighetene.

Ansatte og vernetjeneste har vært bekymret og tatt opp problemet med ledelsen ved gjentatte anledninger uten respons. Forholdene er varslet Petroleumstilsynet av ansatte i løpet av det siste året, uten at dette er fulgt opp av tilsynet.

BELLONA

Saksforhold

Det har i flere år vært et problem med kloakklukt i perioder på anlegget. Årsaken er kloakk som kommer fra kontorbygget til ledelse og administrasjon og andre kontorer på anlegget, samt kloakk fra aktivitet på yttersiden av prosessanlegget. I flere år har dette i perioder gått i overløp og kontaminert kjølevannets utløp. Dette kjølevannet går i en sløyfe fra innløpet tilbake til sjø. Nedstrøms dette punktet ligger overløpet fra septiktankanlegget med kloakk.

Under revisjonsstans i 2017 har det rent store mengder vann fra septiktankanlegget inn i sjøvannssystemet. I flere uker etter oppstart ble det lagt merke til at det luktet kloakk i hele området.

Dette skjer til tross for at systemet skal være designet slik at strømmen fra sjøvannssystemet skal forhindre at kloakk. vann og faststoff fra septiktanken skal komme tilbake inn i kjølesystemet.

Bellona legger til grunn at kloakk fra septiktanken gir en kontinuerlig kontaminering av kjølevannets utløp. Vedlagte rapport antar også at kloakkforurensningen av kjølevannsutløpet er påvirket av vannstanden (flo/fjære) og skumnivået ved utløpet. Ved flo sjø er skummet mye høyere som følge av at mottrykket fra sjøen presse vann tilbake. Dette gjør også at en del væske fra septiktanken kan bli skjøvet tilbake mot kjølevannsutløpet.

I et slikt kjølevannsutløp dannes det mye skum med farlig forurensing av tarmbakterier, som så spres over store deler av anlegget. Analysene viser at det er 4100 kolonier av E. coli pr 100 ml skum og vann. Flere kubikkmeter med dette spres rundt i anlegget hver dag.

I rapporten heter det at «*Det dannes mye skum fra sjøvannets utløp 55-TS-102 (Figur 1). Skummet spres med vinden og lander på rekkverk, stillas, dører, håndtak og vegger. Det er mye slamdannelse fra skummet, særlig i nærheten av gangstien rundt sjøvannets utløp. Dette forhindrer bruk av mye av gangstien som er sperret av som et resultat. Det har til tider luktet avføring fra anlegget og medarbeidere og kontraktører er bekymret for innholdet i skummet og potensiell smitte»*

I rapporten står det videre: «Skummet er tett og misfarget. Det er også tydelig at det er store mengder aerosoler som spres ut fra åpningen til kjølesystemets uttak, 55-TS-102»

Konsekvenser

Vedlagte rapport bekrefter at skummet inneholder «betydelig fekal forurensing», inkludert C. perfringens, E. coli og intestinale enterokokker. Antall fekale bakterier som spres i luften er flere milliarder per m^3 om mengden vann i systemet blir tatt i betraktning.

Vi vil bemerke de skjerpende omstendigheter rapporten peker på:

- «Informasjonen viser at er det en veldig høy risiko for alvorlig sykdom i og rundt anlegget som kan forårsakes både av innånding av aerosoler eller dråper fra skummet og fra hånd til munn kontakt.»

- «Det er liten feilmargin for at forurensning kan spres over mot lunsjbuffet eller mot rattene og styrene i godkjente kjøretøy og sykler som brukes i området. Det vil si at muligheten for tverrsmitte fra skummet er høy.»

Bellona mener det er grunn til å anta smittefare og spredning både fra skum og via aerosoler i luft.

Tilstedeværelse av E. coli-bakterier i slike konsentrasjoner øker sannsynligheten for at andre og farligere tarmbakterier spres på samme måte.

Selv om salmonella eller legionella ikke ble funnet ved prøvetakingstidspunktet, er det ingen garanti for at slike bakterier ikke er spredt. De høye E. coli-nivåene viser at det er avføring som spres og vi vet at avføring er en viktig smittekilde også til andre farlige bakterier som dermed kan spres til arbeidsmiljøet på samme måte. Vi anser det som svært alvorlig og skjerpende at Equinor bevisst har latt være å igangsette den klare anbefalingen om hyppig prøvetaking og på den måten unnlatt å undersøke om andre farlige bakterier kan oppstå som det er betydelig fare for når menneskelig avføring spres gjennom skum og aerosoler på denne måten.

I rapporten heter det følgende:
«Den 13. desember ble 2x500ml prøver tatt av vannet fra kjølevannsutløpet, 55-TS-102. Prøven ble sendt til Toslab i Tromsø for følgende analyser:

Escherichia coli
Intestinale enterokokker
Salmonella arter
Clostridium perfringens

Påvisning av disse bakterieartene vil kunne vise om det er kontinuerlig fekal forurensning av vannet i kjølevannsutløp, og dermed en økt risiko for sykdommer ved kontakt med skum i området.»

Den konkluderer med «Det er ekstremt viktig at tiltak for å forhindre kontinuerlig kontaminering igangsettes.»

Rapporten anbefaler Equinor å sette i gang «regelmessig prøvetaking (ukentlig) for å overvåke potensiell økning av hygienisk risiko fra anlegget». Bellona har i sine undersøkelser funnet at dette ikke er blitt fulgt opp.

Heller ikke rapportens anbefaling om at «Overvåkingsresultater og risikovurdering av biologiske faktorer fra det biologiske renseanlegget anbefales utvides til å inkludere kjølevann/sjøvannssystemet.» er fulgt opp.

Det er alvorlig at det her synes å ha vært en strategi hvor man har latt være å gjennomføre undersøkelser som vil gi bedre dokumentasjon som kunne forsterke de alvorlige funnene i rapporten. Ledelsen har forsøkt å holde dette hemmelig. De har dysset ned saken overfor de ansatte på Hammerfest LNG. De har ikke utbedret problemet, og heller ikke gjennomført anbefalte smittevernstiltak som kompenserende tiltak. Dette vitner om alarmerende praksis hos Equinor.

Det er spesielt alvorlig at ledelsen ved HLNG på Melkøya ikke har varslet de ansatte. Rapporten skriver «Det må poengteres økt fokus for håndhygiene for alle ansatte og besøkende i området. Dette må

implementeres omgående inntil kontamineringskilden er fjernet og det ikke lenger er påvist store mengder fekale bakterier i vann/skum.»

Hemmeligholdet ovenfor de ansatte gjør det umulig å gjennomføre denne klare anbefalingen i rapporten. Dette er svært alvorlig. Dette blir klart forsterket av at bedriften ikke har fulgt opp rapportens anbefalinger.

Bellonas undersøkelser viser at arbeiderne på Hammerfest LNG fortsatt er eksponert for E. coli og andre tarmbakterier. Det er ikke igangsatt tiltak utover at det er satt opp et stillas med plast, slik at arbeiderne skal kunne gå forbi uten å vasse gjennom skum med tarmbakterier på gangveien hvor det er mye skum og slamdannelse. Den betydelige skumdannelsen spres med vinden og eksponerer et større område av anlegget for høye nivåer av bakterier. Det er betydelig smitterisiko både for de ansatte og lokalsamfunnet.

Equinor-ledelsen på Hammerfest LNG har ikke ordnet opp årsaken eller gjennomført de anbefalte smittevernstiltakene og på denne måten brutt loven. Bedriften har heller ikke fulgt opp varsler og bekymringsmeldinger fra ansatte og vernetjenesten.

Bellona mener at det også foreligger grove brudd på Equinors varslingsplikt når brudd på arbeidsmiljøloven og smittevernregler er holdt hemmelig av Equinor ovenfor ansatte, tilsynsmyndigheter og helsetjeneste som ikke har fått informasjon om de alvorlige forholdene.

Vi vil også bemerke at ansatte har varslet Petroleumstilsynet det siste året, men Petroleumstilsynet har ikke reagert på dette varselet fra ansatte.

Vi vil med dette anmelde disse forholdene i henhold til gjeldende lovverk. Vi anser saken som svært alvorlig og ber Politiet etterforske disse forholdene. Bellona mener det er grunnlag både for selskapsstraff og at det foreligger subjektivt personlig straffeansvar for de ansvarlige i ledelsen av Hammerfest LNG.

Grunnlag

- *Arbeidsmiljøloven* §4-1 om generelle krav til arbeidsmiljøet
- *Arbeidsmiljøloven* §6-3 om verneombudets rett til å stanse farlig arbeid
- *Arbeidsmiljøloven* §5-2 om arbeidsgivers varslings- og meldeplikt
- *Forskrift om utførelse av arbeid* andre del om krav til arbeid med kjemiske og biologiske risikofaktorer §6-1 om risikovurdering av fare for å utsettes for biologiske faktorer , §6-5 om tiltak ved uforutsett eksponering av biologiske faktorer, §6-8 om kontroll av inneslutningstiltak mot biologiske faktorer
- *Arbeidsplassforskriften* kapittel 8, og særskilt §8-1 om arbeidsplasser med biologisk helserisiko , jf. Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.

Hilsen Frederic Hauge,

Miljøstiftelsen Bellona

Vedlegg 1: Prøvetaking fra kjølevannsutløp, 55-TS-102

BELLONA